Svenska kyrkan
GÖTEBORGS STIFT

DOMKAPITLET

BESLUT **10**/14
2014-09-19 Dnr 42/14/76
Meddelat i Göteborg

PART
Komminister Olle Fogelqvist
Lyckekullavägen 26
429 44 SÄRÖ

Ombud: advokaten Andreas Stenkar Karlgren
Grönvall & Partners Advokatbyrå KB
Lilla Strandgatan 19
261 31 LANDSKRONA

SAKEN
Obehörighet att utöva kyrkans vigningstjänst
enligt 31 kap 12 § kyrkoordningen

DOMKAPITLETS BESLUT

Domkapitlet förklarar Olle Fogelqvist obehörig att utöva kyrkans vigningstjänst.

BAKGRUND

Komminister Olle Fogelqvist prästvigdes 1978 och anställdes 2008 som komminister i dåvarande Frillesås pastorat, Löftadalens kyrkliga samfällighet. Pastoratet ingår tillsammans med Ölmevalla pastorat från 2014 i Löftadalens pastorat.

I detta ärende redovisar domkapitlet handlingarna i ärendet under skilda rubriker. Domkapitlets skrivelse den 7 februari 2014 (I), Olle Fogelqvists svar den 6 mars 2014 (II), domkapitlets ytterligare skrivelse den 22 april 2014 (III) och Olle Fogelqvists ytterligare svar den 21 maj 2014 (IV). Även vad som anfördes vid domkapitlets sammanträde den 4 september 2014 (V) redovisas under särskild rubrik.

Domkapitlets skrivelse den 7 februari 2014 (I)

Vid Olle Fogelqvists prästvigning svarade han ja på bland annat frågan "Viljen I, efter bästa förstånd och samvete, rent och klart förkunna Guds ord, så som det är oss givet i den Heliga Skrift, och så som vår kyrkas bekännelseskrifter därom vittna?" och på frågan "Viljen I ock troget efterleva kyrkans lag och ordning, bevisa edra förmän skyldig lydnad och villigt efterkomma vad eder varder ålagt?"

Den 25 augusti 2013 höll Olle Fogelqvist en högmässogudstjänst i Gällinge kyrka i Frillesås pastorat. Gudstjänsten blev i sin helhet inspelad av församlingen. Söndagens tema var "Medmänniskan" och ämnet för hans predikan var "Låt oss älska varandra: 1) Guds kärlek till oss uppenbarad i Jesus är den nödvändiga utgångspunkten, 2) Korset visar vad kärlek är, 3) Kärlek är att göra som Jesus har sagt och att hålla hans bud.

I predikan uttalade Olle Fogelqvist bland annat: "...kärlek det är att göra som Jesus har sagt och att hålla hans bud". "... alla bud i Bibeln är ett uttryck för Guds kärlek." " särskilt är det ett bud som många inte alls bryr sig om. Och dessutom avslutar då Paulus sin argumentering här för detta bud, att den som inte erkänner detta bud blir inte erkänd av Gud. Alltså på domens dag." "Dessutom så ser vi att när Jesus i handling följer och visar på detta bud, så är det den enskilda handling som Jesus förbereder mest." "Det är alltså det bud som vi läser om i Första Korintierbrevets fjortonde kapitel och i Lukasevangeliets sjätte kapitel. Det handlar alltså om prästen. Om vem som skall vara herde i Jesu ställe för hans hjord. Om vem som ska tala hans ord till församlingen. Vem som skall räcka hans frälsning i dop och nattvard. Och vem som skall leda hans folk efter hans vilja. Och det handlar då om att Jesus, som ett bud, ger den uppgiften till män och inte till kvinnor. Och då är det så här. Ni vet

ju att vi har ju ordningen med kvinnliga präster och har haft den länge i Svenska kyrkan." "Och jag får ju förstå att också detta bud är ett uttryck för Jesu fullkomliga kärlek, som vi alltså ska bli kvar i. Och det gäller i dag. Och att det är viktigt. Alltså, när Paulus talar om att bli erkänd av Gud, ja men då handlar det om frälsningen. Det är en frälsningsfråga. Handlar om människors frälsning och eviga väl eftersom det handlar om att bli kvar i Jesus och hans kärlek....Jag känner att när kyrkan har beslutat om den här reformen, med kvinnliga präster, ja då har man lämnat det här. Och det har kyrkan, menar jag då, inte bemyndigande från Gud att göra."

Med anledning av innehållet i predikan och med stöd av 31 kap 12 § och 57 kap 1 och 4 §§ kyrkoordningen begärde domkapitlet därför att Olle Fogelqvist skulle lämna skriftligt svar på tre frågor:

1 Hur han kunde förena Svenska kyrkans, en evangelisk-luthersk kyrkas ämbetssyn med tolkningen att en viss form för prästämbetet skulle vara frälsningsavgörande?

2 Hans syn på frälsningsfrågan: Lever hans kollegor som är kvinnor inte i gemenskap med Kristus, inte heller hans kyrkoherde som respekterar sina komministrar av båda kön som präster i Svenska kyrkan eller biskopen som viger kvinnor till präster?

3 Hur motiverar han att stanna kvar i vigningstjänsten i en kyrka som han verkar mena för människor bort från Kristus till deras eviga fördärv?

Olle Fogelqvists svar den 6 mars 2014 (II)

I svaret bestred Olle Fogelqvist att han genom den aktuella predikan, sin lärouppfattning och dylikt brutit mot sina prästvigningslöften eller andra för hans ämbete tillämpliga regler. Han anförde följande.

Han har endast efter bästa förstånd och samvete, rent och klart förkunnat Guds ord. Hans uppfattning gällande ämbetet är tillåten inom Svenska kyrkan och därför kan han inte anses ha brutit mot kyrkans lag och ordning. Skulle domkapitlet finna att han på något sätt brutit mot sina vigningslöften menade han att han gentemot Svenska kyrkan är tillförsäkrad en sådan samvets- och yttrandefrihet att man ändock inte har rätt att straffa honom härför.

Olle Fogelqvists uppfattning i ämbetsfrågan är den som var gällande i Svenska kyrkan fram till och med 1958. Han är prästvigd 1978 under samvetsklausulen. Den var en förutsättning för hans prästvigning och allmänt gällande i stiftet vid den tidpunkten. Något förbud mot denna läroståndpunkt har inte senare tillkommit. Hans

ståndpunkt påverkade inte möjligheten att 1978 avge prästvigningslöftena om att "efter bästa förstånd och samvete, rent och klart förkunna Guds ord, så som det är oss givet i den Heliga Skrift, och så som vår kyrkas bekännelseskrifter därom vittna." och att "troget efterleva kyrkans lag och ordning, bevisa edra förmän skyldig lydnad och villigt efterkomma vad eder varder ålagt.". En från majoriteten avvikande uppfattning i ämbetsfrågan är både tillåten och möjlig att ha och uttrycka i predikan och annan undervisning.

Predikan hölls i Gällinge och Idala kyrka trettonde söndagen efter trefaldighet. Församlingarna är präglade av den gammalkyrkliga väckelsens arv. Ingen av dem som var med på gudstjänsten eller som i efterhand har tagit del av predikan har anmält saken till domkapitlet. Tvärtom har det uttryckts en stor tacksamhet för den tydlighet med vilken Olle Fogelqvist undervisat i frågan. Skrivelsen från domkapitlet utgår från att han förkunnade att en viss lärostånpunkt är frälsningsavgörande. Detta är inte vad som framgår av predikan i sin kontext utan från en uttolkning av denna. En uttolkning som bygger på en missuppfattning av vad som faktiskt sades. Olle Fogelqvist förkunnade inte att en viss lärostånpunkt är frälsningsavgörande. Om domkapitlet skulle uppfatta det så har detta skett av misstag. Hela den aktuella predikan bifogades till yttrandet. Särskilt aktuellt är följande stycken från den tredje delen av predikan.

"Det är märkligt att så många inte bryr sig om ett av dem. Det är märkligt för när Paulus tar upp det budet har han den näst starkaste argumenteringen i hela sitt författarskap. Han radar upp argument för att församlingen i Korint skall förstå att de är på fel väg, att de är på väg bort från Jesus. För det är ett Herrens bud skriver han, alltså ett bud från Jesus som han gett apostlarna. Dessutom avslutar Paulus sin argumentering med att säga att den som inte erkänner detta bud inte blir erkänd av Gud, alltså på domens dag. Det är ett oerhört viktigt bud. När Jesus i handling följer och visar på detta bud så är det den enskilda handling som han förbereder mest.

Det Herrens bud som det handlar om. Vi läser om det i 1Kor 14 och i Lukas 6. Det handlar om prästen, om vem som skall vara herde i Jesu ställe för hans hjord, vem som skall tala hans ord till församlingen, vem som skall räcka hans frälsning i dop och nattvard och vem som skall leda hans folk efter hans vilja. Det handlar om att Jesus ger den uppgiften till män inte till kvinnor. Att det är så som jag beskrivit förnekas inte men man säger att det inte gäller i dag. Ex "Bibelsyn och bibelbruk". Och jag tänker: Varför det? Jesus är Herre. Han är Gud. Han är densamme i dag. Och han säger själv att vi skall hålla alla hans bud. Också detta bud är ett uttryck för Jesu fullkomliga kärlek. Som vi skall bli kvar i. Det gäller i dag. Det här

är jätteviktigt. Det är en frälsningsfråga. Det handlar om människors frälsning och eviga väl eftersom det handlar om att bli kvar i Jesus och hans kärlek."

"Avslutning. Kärlek handlar om att vara fullkomlig så som Gud Fadern och hans Son Jesus är fullkomliga. Så slutar dagens evangelium Matt 5:38-48 Tufft, Jesus kommer in på att vi ska visa ödmjukhet och älska våra fiender. Ja det behövs mycket bön när vi vill hålla alla Herrens bud! Och mycket förlåtelse! Till sist när det handlar om att vi skall älska varandra som Jesus har älskat oss så står vi där inför Gud med våra misslyckanden. Med vår synd och skuld. Det är en viktig stund. Att vi säger som det är. Jesus jag vill hålla alla dina bud men jag har missat när det gäller... "

Predikan var bibelutläggande och höll sig till bibelordet (jfr t.ex. Rom 13:8-10, Matt 5:38-48, 1Kor 14, Joh 15, Luk 6, Matt 28). Det var därmed ett fullgörande av prästvigningslöftena "efter bästa förstånd och samvete, rent och klart förkunna Guds ord, så som det är oss givet i den Heliga Skrift". När det står i 1 Kor 14:37b-38 att "vad jag skriver till er är Herrens bud. Den som inte erkänner detta blir själv inte erkänd", och det i noten står "Dvs. Gud skall inte kännas vid honom på den sista dagen; jfr Matt 7:23" där det står "Jag känner er inte. Försvinn härifrån ni ondskans hantlangare!" så förstod Olle Fogelqvist detta på sådant sätt att det har med frälsningen att göra. Denna förståelse passades sedan in i den evangelisk-lutherska teologin på följande sätt.

Predikan gjorde klart att den kristna av kärlek till Gud har att hålla alla Guds bud. Också de regler som Paulus ger till församlingarna gäller idag. Predikan var därvidlag bibelutläggande. Guds vilja är Guds lag. Varje brott mot Guds vilja som uppenbaras i den Heliga Skrift är en synd. Från synden finns bara en frälsning; tron på Jesus Kristus. Den grundläggande frälsningsfrågan är: Vilken relation har jag till Frälsaren Jesus som dött för mina synder. Får han ta hand om min synd? Vill jag genom ånger och bekännelse låta honom svara för den. Så är inte fallet om man medveten om Guds vilja bryter mot denna. Man begår då uppsåtlig synd och vänder Gud och frälsningen ryggen. Som det uttrycks i predikan.

"Det här är jätteviktigt. Det är en frälsningsfråga. Det handlar om människors frälsning och eviga väl eftersom det handlar om att bli kvar i Jesus och hans kärlek".

Den frälsningsekonomi som Olle Fogelqvist uttryckte är gällande inom den evangelisk-lutherska kyrkans teologi.

Är ämbetsteologin frälsningsavgörande?

Den avgörande frågan som gör denna sak frälsningsavgörande är huruvida man medvetet/uppsåtligt bryter mot Guds vilja. Det är genom uppsåtlig synd människan vänder Gud ryggen och kommer bort från frälsningen. Om uppsåtet saknas så är det visserligen en synd eftersom det är ett brott mot Guds vilja men den skiljer inte människan från sin Frälsare eftersom hon inte valt bort honom. Hon är kvar i nåden. Avgörande för den egna frälsningen är följaktligen uppsåtet. Den som tar miste men tror sig göra det rätta kan alltså vara säker på förlåtelsen. Såsom det kommer till uttryck i den avslutande delen av predikan.

"Till sist när det handlar om att vi skall älska varandra som Jesus har älskat oss så står vi där inför Gud med våra misslyckanden. Med vår synd och skuld. Det är en viktig stund. Att vi säger som det är. Jesus jag vill hålla alla dina bud men jag har missat när det gäller..."

Domkapitlet har förelagt Olle Fogelqvist att uttala sig om de kvinnor som mottagit ämbetet, Olle Hjortzberg-Nordlund och Per Eckerdal lever i gemenskap med Kristus.

Det är direkt olämpligt för honom att spekulera i den enskilda människans personliga relation till Jesus. Olle Fogelqvist menade att en sådan spekulation vore i klar strid mot hans vigningslöften. När det gäller andras ställning inför Gud, vilka som "inte lever i gemenskap med Kristus", är det inte han utan Herren som dömer. Vidare är det omöjligt att veta vad dessa har för relation till Jesus eftersom det kommer an på deras tro och deras samveten.

Är det förenligt med Olle Fogelqvists prästvigningslöfte att förkunna på det sätt som skett?

I Svenska kyrkan gäller en predikstolsfrihet. Detta innebär att man just har rätt att förkunna Guds ord rent och klart efter bästa förstånd utan ingripande och reprimander. Varje präst har en kallelse att hjälpa Guds folk att pröva sig utifrån Guds ord så att de bekänner sina synder och tar emot förlåtelsen i tro på sin Frälsare. Detta har skett genom att predika "Guds ord, så som det är oss givet i den Heliga Skrift". I den aktuella situationen var det därför helt klart viktigt att upplysa församlingarna om Guds ords vilja när det gäller ämbetsfrågan och det allvar som ligger i att vända sig bort från Guds vilja.

Eftersom den äldre ämbetssynen inte är förbjuden i Svenska kyrkan kan det inte heller strida mot kyrkans lag och ordning att förkunna denna.

Hur motiverar Olle Fogelqvist att han stannar kvar i Svenska kyrkan?

Frågan antyder att domkapitlet redan bildat sig en uppfattning i ärendet.

Olle Fogelqvist tillhör den stora minoritet inom kyrkan som är bekymrad över kyrkans läge. Så länge han har krafter vill han verka i enlighet med sin kallelse för att förkunna Guds ord och administrera sakramenten. I det sammanhang inom Svenska kyrkan där han är betrodd att tjänstgöra finns ett stort behov för kyrkofolk och ungdomar att få känna igen sig i den kyrka och den andliga tradition som de tillhör.

Olle Fogelqvist önskade få svar på invändning om brister i gärningsbeskrivningen och därefter ges tillfälle att komplettera sin talan innan ärendet skulle avgöras. Han invände även att biskop Per Eckerdal på grund av jäv inte skulle delta i handläggningen av ärendet. Han menade att biskop Eckerdal på eget initiativ inlett tillsynsärendet och att hans syn på biskopens ämbetsutövning blivit aktuell i ärendet. Biskopsämbetet som sådant var därmed jävigt.

Domkapitlets ytterligare skrivelse den 22 april 2014 (III)

Domkapitlet uttalade i ytterligare skrivelse följande. Olle Fogelqvist har som präst i Svenska kyrkan att i sina yttranden förhålla sig till sitt ämbetsansvar. Av utövare av vigningstjänsten krävs en lojalitet med Svenska kyrkan och hennes ordningar som bland annat kommer till uttryck i vigningslöftena. Vilka vigningslöften som domkapitlet menade var tillämpliga i detta ärende framgick av skrivelsen den 7 februari 2014. Likaså citerade domkapitlet i den skrivelsen vilka delar av hans predikan som låg till grund för domkapitlets tillsynsärende.

Det som domkapitlet fäste stort avseende vid i ärendet var 1) att Olle Fogelqvist har valt att framföra sina synpunkter i en predikan, det sammanhang en präst offentligt ska framföra kyrkans budskap om det kristna evangeliet, 2) att han har, med vetskap om att han efter endast ett par månader skulle få två kvinnor som prästkollegor i sitt pastorat, i predikan hävdat att Jesus gett uppdraget att vara präster endast till män och inte till kvinnor, 3) att han i predikan hävdat att denna syn på prästämbetet skulle vara frälsningsavgörande.

Domkapitlet upprepade till Olle Fogelqvist de frågor domkapitlet önskade svar på och upplyste att Olle Fogelqvist och hans ombud har möjlighet att närvara vid det sammanträde när domkapitlet avgör ärendet och därvid få lägga fram sina synpunkter.

Olle Fogelqvists svar den 21 maj 2014 (IV)

Olle Fogelqvist vidhöll den angivna grunden för sin talan med följande förtydligande. Olle Fogelqvists prästvigningslöfte innehåller tre delar. 1) Guds ords förkunnelse, 2) den evangelisk-lutherska läran och 3) kyrkans ordning. Dessa bildar en normhierarki. Om dessa hamnar i konflikt med varandra ska Olle Fogelqvist vara lojal mot dem i enlighet med deras plats i normhierarki.

Genom sitt inledande yttrande besvarade Olle Fogelqvist efter bästa förmåga de tre frågor som domkapitlet ställde i sitt föreläggande av den 7 februari 2014. Han gjorde följande tillägg och förtydliganden enligt följande.

Hur förenar Olle Fogelqvist Svenska kyrkans, en evangelisk-luthersk kyrkas, ämbetssyn med tolkningen att en viss form för prästämbetet skulle vara frälsningsavgörande?

Olle Fogelqvist menade inte att en viss form för eller lära gällande prästämbetet skulle vara frälsningsavgörande i sig. Frälsningen beror på personens relation till Kristus. Relationen till Kristus påverkas av vår inställning till Guds ord. Den kristne som genom sitt samvete och Guds ord blivit upplyst om Guds vilja vill hålla sig till denna. Den som trots detta uppsåtligen bryter mot Guds vilja begår uppsåtlig synd. Uppsåtlig synd innebär att man bryter sin gemenskap med Kristus.

Detta förklaras i predikan genom att Olle Fogelqvist utifrån Joh 15:10 förklarade vad aposteln Paulus kan mena med sin starka argumentering i 1 Kor 14:34-38 om "Herrens bud". Olle Fogelqvist sa inte någonting som inte framgår av det som står i bibeltexten och den förklarande noten till v 38 i Bibel 2000.

Genom denna förkunnelse försökte Olle Fogelqvist endast göra det han lovat i sina prästvigningslöften. Att "efter bästa förstånd och samvete, rent och klart förkunna Guds ord, så som det är oss givet i den Heliga Skrift".

Lever Olle Fogelqvists kollegor som är kvinnor inte i gemenskap med Kristus, inte heller din kyrkoherde som respekterar sina komministrar av båda kön som präster i Svenska kyrkan eller Din biskop som viger kvinnor till präster?

Olle Fogelqvist gjorde inga uttalanden kring dessa frågor och har ingen kunskap om detta. Det är inte hans sak att avgöra hur hans kollegors, kyrkoherdes respektive biskop Per Eckerdals gemenskap med Kristus ser ut. Det kan bara de enskilda personerna och Gud veta. Han kan inte veta hur det är ställt med deras tro och samvete.

Olle Fogelqvist kan endast försöka tolka deras agerande till det bästa och hoppas att de inte gör våld på sitt samvete i denna fråga.

Om hans predikan skulle uppfattas så att han eller någon annan än Gud kan döma i denna fråga är det ett missförstånd som han beklagar.

Hur motiverar Du att stanna kvar i vigningstjänsten i en kyrka som Du verkar mena för människor bort från Kristus till deras eviga fördärv.

Svaret på den frågan är densamma idag som vid Olle Fogelqvists prästvigning. Genom hans prästvigningslöften har han lovat att utöva prästämbetet i Svenska kyrkan. Han vill vara trogen mot dessa löften genom att förkunna Guds ord och förvalta sakramenten till människors frälsning och församlingens uppbyggelse.

Olle Fogelqvist vigdes till präst eftersom han, tack vare samvetsklausulen, kunde avge prästvigningslöftena trots en i förhållande till majoriteten i Svenska kyrkan avvikande uppfattning i ämbetsfrågan. Under denna förutsättning har han avgett sina prästvigningslöften och blivit anförtrodd prästämbetet.

Olle Fogelqvist menade också att den omständigheten att ingen i de församlingar han är satt att tjäna i har anmält honom för försummelse utgör ett tecken på att Gud fortfarande använder honom för att förkunna Guds ord och förvalta sakramenten till människors frälsning och församlingarnas uppbyggelse samt att de önskar att det också fortsättningsvis skall vara så.

Olle Fogelqvist meddelade även att han önskade få föra sin talan inför domkapitlet.

Domkapitlets sammanträde den 4 september 2014 (V)

Olle Fogelqvist inställde sig tillsammans med sitt ombud Andreas Stenkar Karlgren till domkapitlets sammanträde och anförde bland annat följande.

Han predikade för den grupp människor som han känner och som brukar komma till Gällinge och Idala kyrkor. Han menade att han har ett själavårdsansvar för dessa. Hade han vetat den 25 augusti 2013 att det inte endast var denna grupp han predikade för i Gällinge kyrka, hade han varit mer stringent och formulerat sig på annat sätt. Han har aldrig tidigare lyft fram ämbetsfrågan i en predikan.

Predikan tog utgångspunkt i människors brister och att Gud i sin

stora kärlek som visar sig i att Jesus som dör på korset för att förlåta människornas synder. Därefter visas människors kärlek genom att bli kvar hos honom och i hans bud. Detta exemplifieras genom att det sägs att alla bud fortfarande gäller från det uppenbara till det minsta. Där kommer frågan om prästämbetet in som ett exempel på ett bortglömt bud. Därefter landade predikan i att människorna får be om förlåtelse för synder och misslyckanden och då får vara kvar i hans kärlek.

En rätt ämbetsteologi är inte nödvändig för frälsningen. Det är inte heller vad han har velat förmedla i sin predikan. Däremot har han försökt att förklara att det finns en koppling mellan kärlek till Gud och till buden och att det är en nödvändighet man inte medvetet bryter mot Guds ords klara budskap. Olof Fogelqvist menar att det är ett klart budskap i Guds ord att ämbetet är förbehållet män. Den som medvetet går i strid med sitt samvete på den punkten syndar följaktligen på nåden – dvs. uppsåtligen.

Alltså: den som uppsåtligen går emot sitt samvete och bryter mot Guds vilja måste omvända sig. Detta gäller självklart också motsatsvis. Om man tror att det inte bara är tillåtet utan helt rätt att ämbetet är öppet för män och kvinnor då ska man naturligtvis arbeta för detta och om man accepterar en ordning där man inte har kvinnliga präster trots att man tror att denna ordning går mot Guds vilja. Då kan man inte heller vara säker på sin frälsning. Huvudfrågan i det han ville ta upp är alltså egentligen att den som är troende ska följa Guds vilja. Det är alltså synden och inte teologin som är en frälsningsfråga.

Det har inte varit en förkastelsedom över andra människor eller ett sätt att peka ut enskilda människor. Det är först om man läser in en annan mottagarskara och en annan kontext än de som predikan framfördes i för att man ska komma till den slutsatsen. Om man läser detta motsatsvis kan man konstatera att den som går emot sitt samvete och syndar uppsåtligen den kan inte vara säker på frälsningen. Det sker med exempel från Paulus ord. Men han har inte riktat sig till personer i den situationen - hade det varit så att detta skulle läsas av personer som han inte kände hade han behövt och vela klargöra detta.

Olof Fogelqvist predikade det som hans samvete och förstånd påbjuder honom gällande budskapet i Guds ord och kyrkans bekännelseskrifter. Den högsta lydnaden mot kyrkans ordning är att predika efter hans samvete och förstånd. På detta sätt kräver vigningslöftets bägge led att han visar större lydnad mot sitt eget samvete och det han genom sitt förnuft kan utläsa ur skriften än mot något annat. Detta betyder att vigningslöftena pekar på det egna förståndet och samvetet som normen som man ska bedöma en präst

efter i hans predikoutövning. Detta är den s.k. predikstolsfriheten där inte kyrkan kan tvinga någon präst att bryta mot sitt samvete.

Olle Fogelqvist har inte genom predikan brutit mot kyrkoordningen eller mot lydnaden mot sina förmän. Kyrkoordningen och kyrkans lag själv ger honom frihet att predika efter eget samvete.

Det måste understrykas att Olle Fogelqvist inte velat göra en viss uppfattning i ämbetsfrågan till ett villkor för frälsningen. Han har bara med Paulus ord som utgångspunkt exemplifierat att en kristen ska hålla sig till kärleken och av kärlek hålla Guds bud. Om något annan har uppfattat det på annat sätt är det ett misslyckande från hans sida som han beklagar. Med utgångspunkt för sin kännedom om församlingen och personerna där har han inte fått intrycket av att detta har skett eller att det fanns någon beaktansvärd risk för detta. Han visste vilka han predikade för. Ett tecken är att det inte är någon i den gudstjänstfirande församlingen som har tagit anstöt av hans predikan.

Olle Fogelqvist bör frias från alla anklagelser eftersom han bara gjort det som kyrkans ordning bjuder honom och predikat Guds ord efter bästa förstånd och samvete. Om domkapitlet skulle komma till en annan slutsats och rikta en disciplinåtgärd mot honom måste det ske på läromässiga grunder. Kyrkoordningen inte bara tillåter utan kräver att Olle Fogelqvist gör just detta. Om domkapitlet trots detta dömer honom så bör han i första hand få en skriftlig erinran och i andra hand en prövotid under vilken han genom samtal med biskopen ska få möjlighet att föras till omvändelse till Svenska kyrkans tro och lära.

DOMKAPITLETS SKÄL

Domkapitlet beslutade den 16 april 2014, § 63, att ogilla framförd jävsinvändning.

Präster och diakoner i Svenska kyrkan är genom kyrkans kallelse och vigning förpliktade till Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära. De ska fullgöra sina uppdrag i trohet mot avgivna vigningslöften. Kyrkoordningen har lagt ansvaret på biskopen och domkapitlet att utöva tillsynen över präster och diakoner avseende utövandet av kyrkans vigningstjänst och efterlevnad av vigningslöftena. Det är med stöd av 57 kap 1 § kyrkoordningen som biskopen och domkapitlet granskar hur präster och diakoner utövar sina uppdrag och efterlever avgivna vigningslöften.

Domkapitlet får enligt 31 kap 12 § kyrkoordningen förklara en präst obehörig att utöva kyrkans vigningstjänst, besluta om prövotid för fortsatt behörighet eller tilldela prästen skriftlig erinran bland annat

om prästen har brutit de löften som han eller hon har givit vid vigningen.

Om domkapitlet beslutar om prövotid ska den pågå tre år. Om prästen under prövotiden på nytt visar sig olämplig för sitt uppdrag ska han eller hon förklaras obehörig.

Olle Fogelqvist är, liksom alla andra, genom bestämmelser i svensk grundlag och i Europeiska konventionen d. 4 nov. 1950 om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, tillförsäkrad yttrandefrihet. Detta sätter den yttersta gränsen för hans rätt att uttala sig, även om han har att förhålla sig till sitt ämbetsansvar.

Det är angeläget att det inom Svenska kyrkan finns stora möjligheter att föra en fri och öppen debatt inte bara angående företeelser inom kyrkan utan också om innehållet i kyrkans tro och lära. Även den som är vigd till kyrkans tjänst har möjlighet att i olika sammanhang väcka debatt och reflektera kring kyrkans tro och lära samtidigt som det för dessa ställs högre krav på lojalitet mot Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära. Denna möjlighet begränsas inte mer än vad som krävs för att upprätthålla respekt för kyrkans tro och lära, för kyrkans ordning och för de avgivna vigningslöftena. Detta gäller i synnerhet inom ramen för Svenska kyrkans gudstjänstliv. Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära gestaltas nämligen i gudstjänst och liv enligt 1 kap 1 § kyrkoordningen. Predikan ingår som en del av en gudstjänst och ska som en del av helheten alltså ge uttryck för Svenska kyrkans bekännelse och lära. Predikan inom gudstjänstens ram är därmed inte rätt forum för att föra en personligt präglad debatt. Någon fullständig frihet att predika enligt eget samvete finns inte.

Den bedömning som domkapitlet nu har att göra är om Olle Fogelqvist genom sina uttalanden i den predikan han höll i en högmässogudstjänst i Gällinge kyrka den 25 augusti 2013, att en viss form för prästämbetet skulle vara frälsningsavgörande, har brutit mot sina prästvigningslöften.

Olle Fogelqvist har framfört att han kunde avge sina prästvigningslöften tack vare samvetsklausulen och att något förbud mot denna läroståndpunkt inte har tillkommit.

Domkapitlet anför om detta följande. Inför antagandet av den lag (1958:514) som gav kvinna behörighet till prästerlig tjänst gjordes uttalanden av särskilda utskottet vid kyrkomötet som har benämnts samvetsklausulen. Uttalandena innebar rättsligt sett motiv till lagen och formulerades aldrig i lagtexten. Uttalandena kan sammanfattas

enligt följande:
Biskop skulle inte vara skyldig att mot sin religiöst grundade övertygelse viga kvinna till präst.
Präst borde inte åläggas att i tjänsten utföra sådant som uppenbarligen skulle kränka hans samvete på grund av den övertygelse han hyste i kvinnoprästfrågan.
Prästlöftena fick inte tolkas så att den som ställde sig avvisande till kvinnliga präster inte kunde avlägga dem.
Vid tillsättning av prästerlig tjänst utan val skulle kyrkorådet i sitt yttrande kunna ge till känna om kyrkorådet önskade att en kvinna inte skulle komma i fråga för tjänsten.

1958 års allmänna kyrkomöte fastslog att de som hade en annan tro och bibelsyn på kvinnliga präster även fortsättningsvis skulle ha hemortsrätt i Svenska kyrkan. Hemortsrätten innebar dock inte att Svenska kyrkan godtog den åskådning som motståndet mot kvinnliga präster byggde på.

Motiv till en lagtext har betydelse så länge lagstiftningen är oförändrad. Behörighetslagen upphävdes vid utgången av 1982 och ersattes inte med en ny lag. Enbart allmänna regler om jämställdhet mellan män och kvinnor skulle gälla. De präster som hade tillträtt sin tjänst under behörighetslagens tid och som hade en annan mening i ämbetsfrågan än Svenska kyrkan borde inte, enligt uttalanden av konstitutionsutskottet (1981/82:22, sid 3) inför lagens upphävande, ställa sig vid sidan av strävandena mot full gudstjänstgemenskap utan se det som angeläget att underlätta allt samarbete inom kyrkan. Utskottet uttalade vidare att dessa inte hade någon formell rätt att vägra tjänstgöring för att undvika samarbete med kvinnlig präst. De kvinnliga prästerna har vigts till sitt ämbete i Svenska kyrkans lagstadgade ordning, och deras legitimitet kan därför inte ifrågasättas.

Olle Fogelqvist uppfattning i ämbetsfrågan är han tillåten att ha. Att han prästvigdes under den tid som den s.k. samvetsklausulen gällde saknar enligt domkapitlet dock betydelse för bedömningen om han genom sina uttalanden i sin predikan i Gällinge kyrka den 25 augusti 2013, att en viss form för prästämbetet skulle vara frälsningsavgörande, brutit mot sina prästvigningslöften.

Domkapitlets bedömning grundar sig på vad som muntligen framfördes i predikan av Olle Fogelqvist i högmässogudstjänst i Gällinge kyrka den 25 augusti 2013. På vissa punkter skiljer sig den framförda predikan något från det manus som Olle Fogelqvist citerar i sina skrivelser till domkapitlet. Det är klarlagt att Olle Fogelqvist i predikan, som domkapitlet noterar hölls på en söndag med överskriften "Medmänniskan", enligt en exeges av 1 Kor. 14 och Luk. 6 framhåller som ett av Jesu viktigaste bud att prästens uppgift

överlämnats till män och inte till kvinnor, att den som inte erkänner detta bud inte blir erkänd av Gud på domens dag och att detta är en frälsningsfråga. Olle Fogelqvist framför att det handlar om människors frälsning och eviga väl eftersom det handlar om att bli kvar i Jesus och hans kärlek. Han drar också i predikan slutsatsen att "när [Svenska] kyrkan har beslutat om den här reformen, med kvinnliga präster, ja då har man lämnat det här [att bli kvar i Jesus och hans kärlek]". Domkapitlet kan här inte underlåta att notera att den speciella tolkning Olle Fogelqvist gör av de aktuella bibelavsnitten vare sig har stöd hos de stora kyrkofamiljerna i världen eller i någon nämnvärd grad i nutida exegetisk forskning.

Domkapitlet fäster vidare vikt vid tidpunkten och situationen när predikan hölls. Den 1 januari 2014, fyra månader efter gudstjänsten ifråga, blev tidigare Frillesås pastorat och Ölmevalla pastorat ett gemensamt pastorat, Löftadalens pastorat. I Ölmevalla pastorat tjänstgjorde två kvinnor som präster. Det är knappast troligt att någon församlingsbo med kännedom om församlingarnas förhållanden inte skulle uppfatta att Olle Fogelqvist i sin predikan också avsåg den kommande situationen när dessa två prästvigda kvinnor skulle kunna tjänstgöra även i Gällinge församling. En rimlig tolkning av hans predikan innefattar en uppmaning att inte erkänna dessa två hans kollegor som präster.

Olle Fogelqvist framför som sin mening att 1) Guds ords förkunnelse, 2) den evangelisk-lutherska läran och 3) kyrkans ordning utgör en normhierarki där lojalitet krävs i enlighet med de tre delarnas plats i normhierarkin.

Domkapitlet fäster vikt vid att de två prästvigningslöften som domkapitlet åberopat inte ger utrymme för en sådan normhierarki, utan ska spegla en och samma tro, bekännelse och lära. Förutsättningarna för denna samstämmighet uttrycks närmare i 1 kap 1 § kyrkoordningen.

I den oförändrade Augsburgska bekännelsen fastslås i VII artikeln att "kyrkan är de heligas samfund, i vilket evangelium rent förkunnas och sakramenten rätt förvaltas. Och för kyrkans sanna enhet är det nog att vara ense i fråga om evangelii lära och förvaltningen av sakramenten. Och det är icke nödvändigt, att nedärvda människobud eller religiösa bruk eller yttre, av människor föreskrivna former för gudsdyrkan överallt är lika." Av detta följer att en kyrkas yttre ordningar kan gestaltas på olika sätt utan att det påverkar kyrkornas enhet i Kristus. I inledningen till sjunde avdelningen kyrkoordningen, och som en introduktion till bestämmelserna om just den form Svenska kyrkan valt för vigningstjänstens tre uppdrag, sägs som konsekvens av detta att prästens uppdrag är ett tecken på att den kristna församlingen och tron får sin andliga näring när Ordet

förkunnas och sakramenten delas ut.

Domkapitlet drar slutsatsen att det inte står i överensstämmelse med Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära att en viss form för prästämbetet skulle vara frälsningsavgörande. Detta styrks också av den oförändrade Augsburgska bekännelsen VIII artikel som avvisar påståendet "att ett prästämbete i händerna på ogudaktiga är utan verkan och till ingen nytta".

Sammanfattningsvis konstaterar domkapitlet följande.

Vid Olle Fogelqvists prästvigning svarade han ja på frågan "Viljen I, efter bästa förstånd och samvete, rent och klart förkunna Guds ord, så som det är oss givet i den Heliga Skrift, och så som vår kyrkas bekännelseskrifter därom vittna?" och på frågan "Viljen I ock troget efterleva kyrkans lag och ordning, bevisa edra förmän skyldig lydnad och villigt efterkomma vad eder varder ålagt?"

Domkapitlet finner utrett genom den inspelning församlingen gjorde av gudstjänsten och vad Olle Fogelqvist uppgett i domkapitlet att han i en predikan hållen vid högmässogudstjänst i Gällinge kyrka den 25 augusti 2013 lärt att det är ett frälsningshinder att erkänna prästvigda kvinnor. Frågan om människans frälsning är central i Svenska kyrkans tro och i uppdraget att överräcka evangelium medan ämbetet enligt Svenska kyrkans bekännelse och lära är en ordningsfråga som kan utformas på olika sätt. Att blanda samman en ordningsfråga med frälsningsfrågan är synnerligen allvarligt. Enligt domkapitlets uppfattning har Olle Fogelqvist i sin predikan, det sammanhang i vilket en präst offentligt ska framföra Svenska kyrkans budskap om det kristna evangeliet, förkunnat i strid med Svenska kyrkans bekännelse och lära.

Olle Fogelqvist har uppgett vid domkapitlets sammanträde att det den 25 augusti 2013 var första gången som han talade om ämbetsfrågan och framförde sin syn på denna i en predikan. Han har vidare sagt att han har ett själavårdsansvar för de som brukar komma på de gudstjänster han ansvarar för. Enligt domkapitlets uppfattning kan han dock aldrig veta vilka som deltar i en gudstjänst. Det han visste den 25 augusti var att endast några månader senare skulle två prästvigda kvinnor vid sidan av honom bli församlingspräster i det sammanslagna pastoratet. Att på detta sätt använda predikstolen för att undergräva förtroendet för två kollegor och med en argumentation som avsåg att väcka oro för den egna frälsningen anser domkapitlet vara ytterst omdömeslöst och i strid med Svenska kyrkans ordning.

Olle Fogelqvist har genom sina uttalanden i predikan den 25 augusti 2013 i Gällinge kyrka brutit mot de ovan angivna vigningslöftena

han en gång avlagt. Enligt domkapitlets uppfattning är uttalandena grovt klandervärda. Löftesbrotten är av så allvarlig art att det inte finns något annat alternativ än en obehörigförklaring.

Beslutet gäller omedelbart.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se formulär 3, bilaga 1

Per Eckerdal
ordförande

Margareta Wicander
föredragande

I avgörandet har deltagit: Per Eckerdal, Karin Burstrand, Pia Danielsson, Bo Hanson, Sten Janson, Bertil Josefson och Björn Andersson.

Närvarande vid den slutliga handläggningen utan att delta i beslutet: Helene Andersson, Tomas Philipson, Marie-Louise Kraft och Karin Ulfheden.